

gurnostih življenja. Vključno vidnemu izčiščenju obeh pojmov, pojma časti in pojma avtoritete v zadnjem času — čast je bil nekaj glavni agent boljše družbe, avtoriteta njen neomejeni gospodar — družba pogostokrat tudi dandane upravičeno prizna več ali manj poštenovalno delo posameznika in da temu priznanju viden izraz. Odlikovanec dobi od družbe zatrdilo, da je njegov trud bil uspešen, drugi pa črpano iz zgleda moč za lastne borbe. Redki ljudje dosežejo viden uspeh moralne vrste in postanejo opora drugim. Tako je bil in je še duša belokranjskemu učiteljskemu društvu naš cenjeni tovariš Barle. Kot večletni predsednik je spretno vodil naše društvo. Je vzoren narodni delavec in metliških prosvetnih društvih, vzoren učitelj. Zdi se, da je črpal svojo moč iz ljubezni do narave, njenih cvetov in živali. Mislim, da je on vzrok prirske kolegialnosti, ki vlada v naših vrstah. Na letošnjem običnem zboru smo ga izvolili v priznanje zaslug in v zahvalo za svojega častnega člana. Naš namen pa gotovo ni bil, da mu damo s častno diplomom penzijsko listino, ampak obratno, da ga vključno njegovim besedam, da se umakne mladim močim, preverimo, da ga potrebujemo in zaprosimo, da nam ostane še naprej moralna opora. V imenu tovarišev in tovarišev izročam tovarišu Barletu diplomu častnega članstva z željo nas vseh, da še mnogo let živi in deluje med nami.

— Obrtno, kmetijsko in gospodinsko nadaljevalno šolstvo v Črni pri Prevaljah. V plemenitem stremeljenju, da se v našem sicer zgolj industrijskem kraju obrtništvo kakor tudi kmetijstvo omogoči razvoj in zagotovi boljša bodočnost in napredek ter da se nudi šoli odrasli mladini, ki si še ni izvolila določene poklica, prilika do nadaljnjega izobrazbe, se je ustanovila na prizadevanje prejšnjega, zlasti pa sedanjega župana g. A. Brumena kakor tudi učiteljstva v začetku tekočega šolskega leta obrtno, pozneje kmetijsko in gospodinsko nadaljevalno šola. Ob zaključku teh tečajev koncem aprila t. l. je treba pripomniti, da so bili uspehi obrtno-nadaljevalne šole, katero je obiskovalo 34 učencev, zadovoljivi ter je upati, da se stopnjujejo z zanimanjem za nadaljnje šolstvo vred od leta do leta. S posebno vno in vztrajnostjo pa so sledile gospodinskemu pouku deklice, katerih se je prijavilo 21. Da jim je bil omogočen praktičen pouk v kuhanju in šivanju, je pač zasluga občinskega odbora, kateri je dovolil nabavo najnujnejšega kuhinjskega orodja in šivalnega stroja in ki nosi večino stroškov za vzdrževanje nadaljevalnih šol in primeren honorar učiteljstva. Tudi kmetijskim fantom je bila dana prilika pridobivati najvažnejše znanje umnega kmetijstva, toda vsled oddaljenosti teh 12 učencev se pouk ni mogel vršiti tako redno, kot bi bilo želeli v bodoče. Obrtniški vajenci in kmetijski fantje bodo napravili pod vodstvom učiteljstva poučni zlet ob priliki ljubljanskega vselejema, da si ogledajo zlasti izdelke in produkte naše ožje in širše domovine. — V Črni pri Prevaljah, dne 10. majnika 1927. — F. Kogelnik, učitelj.

— Prireditve v korist šolskim ekskurzijam. Če kaka šola priredi ekskurzijo, ne sme med tem prirejati nikakih zabav v korist ekskurzije. Vse prireditve v ta namen se morajo vršiti preje v šolskem okolišu dotične šole.

— Izplačila iz partije 55. se bodo vršila na podlagi odloka finančnega ministra za zaostale dolgeve od 1. julija do 1. septembra t. l. pri vseh državnih blagajnah.

— Delovni pouk. Na iniciativo nekaterih profesorjev in učiteljev se je osnovalo v Beogradu društvo prijateljev delovnega pouka, ki bo delovalo na to, da se uvede ta pouk v šolo in učne predmete. Prirejeno bo predavanje in nato izvoljen društveni odbor.

— II. Jugoslovanski abstinentni kongres v Ljubljani. V vselejmskih dneh od 2.—5. julija se vrši v Ljubljani II. Jugoslovanski abstinentni kongres, istočasno s skupščinami Saveza Trezvene mladosti in Saveza Trezvenosti. Glavna pažnja letošnjega kongresa se bo polagala strokovnim vprašanjem in konsolidaciji pokreta. Polagali se bodo važni temelji za oblatno protialkoholno vzgojo, a še važnejši bodo zaključki gospodarske narave.

— Knjige za učiteljski dom v Mariboru. Gospa Neža Stibler, vdova šolskega upravitelja v Mariboru, je darovala za knjižnico 35 knjig različne vsebine. Darovalci izreka odbor U. D. najiskrenejšo zahvalo.

— Vsem članom mariborskega okrajnega učiteljskega društva. Vse tov. pevke in pevce ponovno vabim k skupni pevski vaji v četrtek, dne 2. junija ob 2. uri popoldne v malo dvorano »Narodnega doma« v Mariboru. (Za izlet v Ruščico) V petju oglasimo — zdaj se složno mi. — drugo vse pustimo, kar izlet kvari.

— Učiteljska društva in blagajnike, ki so sklenili pristopiti k »Zvezi državnihih nameščencev« ponovno prosim, da nakažejo določene in predpisane mesečne prispevke glavni blagajni UJU Ljubljana, da poravnamo članarino vsaj za ona društva, ki so svoj pristop k »Zvezi« oficijelno prijavila. Dalje opozarjam vse p. n. blagajnike učiteljskih društev, da se bliža konec letošnjih poslovnih dob ter prosim, da uredijo svoje račune napram glavni blagajni vsaj do 15. junija t. l., ker moram potem sestaviti letni račun in obračun z društvom. Za sestavo točnega obračuna z društvom nujno potrebujem še manjkajoče mesečne prijave. Društva, ki teh še niso poslala, prosim, da store to čim prej, ker je to v interesu društva samega. Blagajnik.

— Sreska učiteljska knjižnica v Celju. Odbor sreske učiteljske knjižnice v Celju

poziva vse tovariše(ice), ki so si v letih pred vojno izposodili knjige iz bivše okrajne učiteljske knjižnice, a jih še do danes niso vrnili, da iste takoj vrnejo ali pa pošljejo na naslov: Sreska učiteljska knjižnica v Celju. Okoliška deška osnovna šola.

— Maturantom letnika 1897. 30-letnica je tu. Po zadnjem dogovoru se takrat zopet snidemo, tokrat — upam — skupno z ljubljanskimi tovariši. Prosim nasvetov: Kdaj in kje? — Pobrežje pri Mariboru. — Jos. Klemečič.

— Na koncertu učiteljskega pevskega zbora v Trbovljah je izgubila tovarišica pevka biserno ovratnico (najbrže na odru ali v garderobi). Najditeelj naj sporoči uredništvu »Učit. Tovarisa«.

— Učiteljica na Bledu želi menjati svoje definitivno mesto s tovarišico, definitivno nameščeno v ljubljanski okolici oziroma v kakem večjem kraju ob jezeru. Izmena naj se izvrši do pričetka novega šolskega leta. Ponudbe na upravo »Učiteljskega Tovarisa« pod šifro »takoj«.

— Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočih rodbinah uživajo ŽIKO brez primesi zrnate kave v popolno zadovoljnost. ŽIKO dobite v vsaki trgovini v rdečih zavitkih.

— DRUŽBA SV. CIRILA IN METODA je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poskusili obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

Nova napredovanja, imenovanja, upokojitve itd.

— I. Napredovanja. V 3. grupo II. kategorije: Fran Klavara, Cecilija Prosen, Janko Kravarič, Josip Unverdorben, Matej Vunderl, Irma Komavli. V 4. grupo II. kategorije: Marija Peterlin, Drago Vonce, Ljudmila Grum, Emilija Hanzelič, Marija Puncer, Franjo Klemenc, Stanislava Maršič, Ivana Cesar, Davorina Zelenko, Hermina Mihler, Zlata Tušek, Zorka Rozman, Franja Ložar.

Naša gospodarska organizacija.

OBČNI ZBOR

»Društva za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani«

se vrši

v Ljubljani na binkoštni torek 7. junija 1927 ob 9. uri dopoldne v risalnici državnega moškega učiteljskega.

Dnevni red:

1. Predsednikovo poročilo.
2. Poročilo tajnika in blagajnika.
3. Poročilo nadzorstvenega odbora.
4. Volitev upravnega in nadzorstvenega odbora.
5. Predlogi.
6. Slučajnosti.

Udeležba nujno potrebna! Cerkije, 20. maja 1927.

Josip Lapajne, predsednik.

Josip Kobal, blagajnik.

Janko Štefe, tajnik.

Učiteljski pravnik.

— § Prošnja za državljanstvo kontraktualnih učiteljev. Važno je vprašanje podelitve državljanstva kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, za katero se kontraktualci že toliko časa borijo. Poverjenosti UJU je v tem pogledu ponovno interveniralo pri ministru notranjih del in prosvete, da se ta zadeva končno uredi.

V zadnjem času pa se dogaja, da vrača ministrstvo prošilec njihove prošnje s pristavkom, da se iste ne morejo upoštevati, ker je opcijski rok za vlaganje prošnje že potekel. Opcijske prošnje so posamezni kontraktualci vložili na izrecno zahtevo generalnega konzula kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Trstu. Te prošnje pa leže povečini še danes v Trstu. Poverjenosti UJU je zaprosilo g. velikega župana ljubljanske oblasti, naj poskrbi, da jugoslovanski konzulat v Trstu pošlje vse prošnje na pristojno mesto. Zagotovljeno nam je, da se bo to zgodilo v najkrajšem času. Verjetno pa je, da bodo vse opcijske prošnje zavrnjene prošilec z zgorajšnjo motivacijo. V tem slučaju je treba takoj vložiti novo prošnjo za podelitev državljanstva kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Paziti je še posebno na to, da je prošnja opremljena z vsemi predpisanimi listinami ter pravilno kolekovana, ker le tedaj smemo upati na uspeh.

V prošnji za dosego državljanstva je treba navesti:

1. Rojstne podatke. 2. Družinsko stanje (samec ali poročen, ženino ime in imena otrok, njihova starost in poklic). 3. Dosedanje službovanje na Primorskem in odpust iz službe. 4. Domovništvo. 5. Nastanitev v državni službi v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. 6. Izkaz event. nepremičnin, ki jih poseduje prošilec. 7. Ureditve vojaške službe (kdaj in kje je služil). 8. Poznanje jezikov. 9. Izjavo žene, da je tudi ona voljna sprejeti državljanstvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. (To izjavo podpisuje prošilecva soproga pred politično oblastjo).

Prošnji treba priložiti sledeče priloge:

1. Krstne liste oziroma družinski list za vse osebe navedene v prošnji. 2. Poročni, oziroma samski list. 3. Domovnico one občine, v kateri je imel prošilec do danes domovno pravico. 4. Potni list, katerega uporablja prošilec pri potovanju v inozemstvu. (Učitelji, katerim italijanske oblasti niso izdale potnega lista, naj prilože »objavo« generalnega konzulata v Trstu). 5. Potrdilo o plačanih davkih. (To potrdilo kolekovano z 20 Din izda davčna administracija. Povečini so negativna, ker ne plačujejo kontraktualci v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev nobenih davkov, razen davčnih pristojbin, ki se že itak odtegujejo od mesečnih prejemkov). 6. Potrdilo o urejeni vojaški obveznosti. (Učitelji-vojaki imajo »neomejeno odpustnico« — congedo illimitato — izdano od poveljstva voj. okrožja, h kateremu so bili izvoljeni). 7. Npravnstveno izpričevalo in event. izpričevala, s katerimi prošilec dokaže, da je bil vedno narodno zavezan in zanesljiv. 8. Imenovanjski dekret za službovanje v kraljevini SHS.

Prošnjo je treba opremiti s kolekom 100 Din, vsako prilogo pa s kolekom 2 Din.

Za listine, pisane v italijanski ali nemščini naj poskrbi prošilec prevode. Prevod mora overovati pooblaščen sodni prevajalec. Prepise prevodov in prepise slovenskih originalov overovi sodnja. Vsako sodno overovljenje kolekuj s kolekom 10 Din. Tvoj podpis na prošnji overovi glavarstvo ali magistrat. Za overovljenje podpisa plačaš kolek 10 Din. Tudi ženin podpis v »Izjavi« (glej pod točko 9.) treba, da overovi glavarstvo ali magistrat. Kolek 10 Din.

V naslednjem podajamo vzgled prošnje za podelitev državljanstva:

Predmet: J. R., kontraktualni učitelj — prošnja za državljanstvo kraljevine SHS.

Ministrstvo notranjih del

Beograd.

Podpisani J. R., pok. Franceta in pok. Ane T., italijanski državljani, a po plemenu in jeziku Slovenci, prosim za podelitev državljanstva kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev zase in za svojo družino.

Podpisani:

1. je rojen 5. suca 1893 v Komnu na Krasu (Juljska Krajina) — (glej rojstni in krstni list, priloga št. 1);

2. je poročen dne 16. prosinca 1920 z Vido Blagajevom in ima tri otroke: Cirila, roj. 3. suca 1921, Metoda, roj. 18. roznika 1922 in Alenko, roj. 24. malega travna 1924 (glej izpisek iz krstne in poročne matice, priloga št. 2);

3. je služboval kot osnovnošolski učitelj od 1. kimovca 1912 do 31. grudna 1926 na osnovnih šolah na Primorskem. Na podlagi italijanskega zakona z dne 24. grudna 1925, št. 2300 je bil odpuščen iz učiteljske službe z dnem 31. grudna 1926 (glej odpustni dekret, priloga št. 3);

4. je imel do sedaj domovinsko pravico v občini Komen na Krasu (glej domovnico, priloga št. 2);

5. je bil nastavljen z dekretom velikega župana ljubljanske oblasti št. 386/5 z dne 15. svečana 1927 za kontraktualnega učitelja na mestni osnovni šoli X v Ljubljani in je to službo nastopil dne 1. suca 1927 (glej nastilni dekret, priloga št. 5);

6. ne poseduje nobenih nepremičnin (glej potrdilo davčne administracije, priloga št. 6);

7. je odslužil vojaško dolžnost v vojnem času. Po demobilizaciji pa je bil uvrščen v italijansko vojsko (glej vojni list, priloga št. 7);

8. govori in piše: slovensko, srbohrvatsko, nemško in italijansko.

9. Kar se tiče pristojnosti v eno občino kraljevine SHS, bo kot državni uslužbenec pridobil domovinsko pravico v občini, v kateri bo po priznanju državljanstva kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev definitivno nastavljen.

Poleg gori omenjenih dokumentov (priloge št. 1.—7. priloga št. 8):

1. Izjavo prošilecve soproge, s katero si ta želi pridobiti državljanstvo v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev (glej prilogo št. 8).

2. Objavo generalnega konzulata kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev (glej prilogo št. 9).

3. Npravnstveno izpričevalo, izdano od občinskega načelnika v Komnu na Krasu (glej prilogo št. 10, event. izjavo o narodnem delovanju itd.).

Iz teh slednjih prilog je razvidno, da je podpisani vedno in povsod vestno deloval pri narodno-kulturnem delu Slovencev v Italiji.

Podpisani prosim, da bi mu ministrstvo blagovolilo podeliti državljanstvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev čimprej, ker je od tega odvisna njegova definitivna nastavitev v učiteljski službi.

Ljubljana, dne 25. suca 1927.

J. R., učitelj.

10 prilog.

Srednješolski vestnik.

—sr Izleti, ferijalne kolonije in tabore srednješolske mladine. Prosvetni inspektor je izdal odlok v katerem poziva vsa ravnateljstva srednjih šol, učiteljske in meščanski šol, Ferijalni Savez, župo skavtov v Sloveniji in Podmladek Rdečega križa, da pazijo na to, da se vrše šolski in drugi izleti dijakov in dijakinj ločeno. Isto velja za počitniške kolonije Ferijalnega Saveza, Podmladka Rdečega križa in taborenja skavtov.

Društvena zborovanja UJU.

Vabila

— Učiteljsko društvo za srez Murska Sobota bo zborovalo v soboto, dne 11. junija t. l. ob 9. uri v prostorih državne osnovne šole v Murski Soboti s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Volitev delegatov za pokrajinsko in državno skupščino. 4. Poročilo društvenega blagajnika. 5. Predlogi za pokrajinsko skupščino. 6. Narodno obrambno delo C. M. družbe in naše šolstvo, referira tov. Fran Skulj, tajnik C. M. družbe. 7. Slučajnosti. — Odbor naproša članstvo, da poravna s 1. junijem gotovo svoje obveznosti napram društvu v smislu obračunov, ki smo jih razposlali posameznim članom. Pričakujemo točne in polnoštevilne udeležbe. — Za odbor: Duje, t. č. tajnik.

— Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje dne 11. junija t. l. ob 10. uri dopoldne v Smihelu nad Mozirjem. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Volitev delegatov za pokrajinsko skupščino. 4. Slučajnosti. — Pri slučajnostih bo morebitno predavanje sreskega živinozdravnika o poljubni temi iz živinoreje ali kmetijstva. Po zborovanju se lahko napravijo izleti v »Konečarje« podzemeljsko jamo (s kapniki) ¾ ure, Sv. Križ 1½ ure ali k »Mozirski koči« 2 uri. Zaradi kosila se je oglasiti najpozneje do 9. junija šolskemu upravitelju v Smihelu. — V Smihelu, dne 21. maja 1927. — Ivan Dolinar, predsednik.

— Kamniško učiteljsko društvo zboruje v soboto, dne 11. junija 1927 ob 9. uri na Lukovici. Dnevni red običnega zbora je sledeči: 1. Poročilo odbora. 2. Volitev novega odbora. 3. Pogovor o referatih. (Člani se opozarjajo na »Učit. Tov.« št. 39, od 5. maja pod Pokrajinska skupščina). 4. Volitev delegata za državno skupščino. 5. Slučajnosti. Kdor bi se rad peljal iz Domžal v Lukovico, naj se javi vsaj 3 dni prej pri tov. predsedniku Petrovcu. Odhod ob 7½. uri iz Domžal. — I. Horvat, tajnik.

Kulturni krožki:

+ Pedagoški krožek v Starem trgu pri Ložu. Loški krožek je imel sestanek 24. aprila. Udeležilo se ga je od 28 društvenih članov 12 učiteljev in učiteljic. Na sestanku je tovariš Josip Dolgan pojasnil pomen takih krožkov in podal navodila, po katerih naj se vršijo razgovori o kakem vprašanju; predavanja naj se odpravijo, ker jih udeleženci le pasivno poslušajo, pač pa naj se uvedejo preproste diskusije o stvareh, ki zanimajo večino in ki so za nas vitalne važnosti. Nato navede nekaj dokazov, kako potrebna je reforma naših osnovnih šol v smeri gospodarskih in kulturnih potreb našega ljudstva, ki ni zadovoljen s sodobnim poukom in sprejema z zadoščenjem najmanjšo spremembo, ki je v prid njihovim otrokom kot bodočim kmetom-delavcem. Tak pouk ne le, da se da lepo prilagoditi zahtevam nove pedagogike, ampak je še celo za naše razmere edina prava snovna podlaga zanje; kmetstvo delo organsko spaja zdrave in sveže metode, ki so logična posledica družabnega in duševnega smisla. Razložil, kaj je domovinski pouk, delovni princip, samodejstvena učna oblika, družabni in proizvodni princip prave šole ter našteje nekaj kmetijskih del, ki naj določijo učni načrt za spomlad. Iz diskusije med poročilom in po poročilu je bilo razvidno, da so udeleženci mnenja, da je treba uvesti v šolo pouk, ki bo izhajal in se zopet vračal v kmetijsko delo in življenje, zlasti zato, ker starši ne dajo pouka otrokom niti o svojem delu in se med ljudstvom razširja mnenje, da je telesno delo sramotno. Nekdo omeni, da ima naša politeligenca zelo kvaeren vpliv na ljudstvo in da se je tudi le od nje moglo naučiti zaničevati delo. Poročevalec ugovarja in trdi, da zdravo ljudstvo zasramuje brezdnele, ne pa dela, ravno zato pa tudi mrzi napolizobražence. Nato se določi kraj in dan prihodnjega sestanka.

Poročila:

+ Učiteljsko društvo litjskega sreza — pov. UJU je zborovalo dne 7. maja 1927 na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani. Izmed 70 članov je bilo navzočih 82%.

Predsednik pozdravi navzoče, posebno še tov. strokovnega tajnika K obala. Nato poda kratko poročilo o seji širjega sosveta v Celju, ki ga z ozirom na interesno sfero podrobneje objasnijo K obal. Dalje omenja dopis Ciril-Metodove družbe in pomen njenega kulturno-prosvetnega delovanja. Za tem govori o pravkar izvršenih volitvah v učit. obl. disciplinsko sodišče in povdarja nenakopno postopanje v naših dveh oblastih. Ugotavlja tudi dejstvo, da se je ta zadeva prepozno publicirala in da bo v prihodnje zadevno treba temeljitega upoštevanja mnenj sreskih učiteljskih društev. V tej zadevi naj se tudi pri nas upoštevajo tovarišice enakovredno s tovariši. Dalje povdarja važno institucijo Z. K. D. in njeno udeleževanje na prosvetnem polju.

Tajnica ugotovi točno število članstva, blagajnik pa konstatira poedine zamudnike glede članarine. Prosimo iskreno, zavedajte se svojih dolžnosti, da take navedbe v bodoče izostanejo.

Predavanje, Tov. K obal nam je podal krasno sliko o vzgoji in pouku slepcev. Za svoje izborni poročilo je žel ob sklepu burno odobranje. Ostali referati slede na prihodnjem zborovanju, ki bo v prvi polovici meseca junija t. l.

Delegatoma za pokrajinsko skupščino so izvoljeni tov.: Vrščaj Zinka in Kovačič Maks; namestnikom Urbanc: Milač Katja in Slibar Tone. Za glavno skupščino pa tov. Čuček-Kleinmayerjeva Julija.